

Топ-теми:

- Арешт Єрмака
- Корупційна мафія Міндіча в Енергоатомі
- Напад Росії на Україну

НОВИНИ	КОНФЛІКТИ	ПОЗИЦІЯ	ДУМКА	ПОДІЇ	ВІЙНА	ВІДЕО	БЛОГИ
--------	-----------	---------	-------	-------	-------	-------	-------

Головна > Статті > Новини > Новини світу > Кремль бореться з правдою та виправдовує війну проти України підробним «фактчекінгом»

Кремль бореться з правдою та виправдовує війну проти України підробним «фактчекінгом»

[Читати на російськом](#)

Кремль бореться з правдою та виправдовує війну проти України підробним «фактчекінгом»

Кремль використовує фактчекінг – перевірку фактів, ключову журналістську методику боротьби з фейками, щоб поширювати фейки та дезінформацію. Найбільшого поширення така практика прокремлівських медіа набула саме після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року.

Такий фейковий "фактчекінг" має на меті не тільки безпосередньо розповсюджувати викривлену реальність та прокремлівську пропаганду, а й поширювати недовіру до справжніх журналістів-фактчекерів. Про це розповіли в інтерв'ю Українській службі "Голосу Америки" експерти з дослідження російських фейків та пропаганди.

Задля "критичного мислення"

Буквально за кілька тижнів після початку повномасштабної агресії проти України російське Міноборони в соцмережі X прорекламувало сайт waronfakes.com, жалючись, що "безпрецедентний потік фейкових новин про те, що відбувається в Україні, спрямований на те, щоб розпалити емоції та відключити раціональне мислення".

Російське Міноборони пропонувало цей "фактчекінговий ресурс" як джерело, де "група експертів та журналістів" начебто розвінчують найбільш "обурливі" заяви про Росію. Насправді ж, у форматі "фактчекінгу" там перевертають реальність, переконуючи аудиторію, що правдиві події – брехня. Це ефективний спосіб державної пропаганди та дезінформації, говорить дослідник Лабораторії цифрових криміналістичних досліджень Атлантичної ради (DFR Lab) Роман Осадчук. З початку війни Росії проти України, російська програма "Війна з фейками" стала джерелом неправдивого викриття фактів, підкреслює він.

За словами Осадчука, російська машина дезінформації використовує таку методику поширення фейків тому, що справжній фактчекінг – найбільш вживаний інструмент, який використовується в боротьбі проти російської дезінформації.

У журналістиці за останні два десятиліття значно збільшилася кількість ресурсів, які борються з дезінформацією і фейками за допомогою фактчекінгу. Так, відповідно до публікації The Guardian, кількість вебсайтів, які займаються перевіркою фактів у світі зростає з 11 у 2008 році до 417 у 2023. Серед успішних прикладів: американський PolitiFact, британський ресурс FullFact та український StopFake, який протягом років розвінчує російську пропаганду та фейки.

Але авторитарні режими вирішили запозичити ту саму стратегію, і під виглядом "фактчекінгу" намагаються дискредитувати критиків та виправдовувати свої репресії, кажуть експерти. Найяскравіший приклад цієї тенденції – кремлівська версія "фактчекінгу".

В якості прикладу використання Кремлем фейкового фактчекінгу Осадчук наводить начебто аналіз відео та фото із доказами воєнних злочинів російських військ в Бучі. "Вони використовують фактчекінг, щоб продемонструвати, що деякі речі, які не відбулись, є фактичними. Класичний приклад – як вони намагались заперечити різанину в Бучі. Вони публікували свій нібито розбір того, що там [вбиті] люди рухаються і що вони насправді вийшли до того, як знайшли тіла вбитих людей на вулицях. Це подавалося під соусом перевірки фактів, хоча це абсолютно вигадана історія", – говорить Осадчук.

Ще один яскравий приклад підробного фактчекінгу наводить виконуюча обов'язки головної редакторки NewsGuard Ева Мейтленд. NewsGuard займається перевіркою дезінформації й пропаганди онлайн, зокрема і російських фейків про війну Росії проти України.

"Один з найяскравіших прикладів, які я бачила, стосується атаки в концертному залі "Крокус Сіті Хол" у Москві, коли Росія та російські медіа заявляли, що заява від ІДІЛУ щодо відповідальності за цю атаку є неправдою і підробкою. Вони детально розбирали заяву, вказуючи, що використаний старий шаблон заяви, який ІДІЛ вже начебто не використовує", – говорить Ева Мейтленд.

Експерти наголошують, що Кремль створив масову індустрію, яка начебто покладається на перевірку фейків та розвінчування звинувачень проти Росії, платформою для якої є російські канали, – "1 канал", "Росія 24" та Russia Today, а також Telegram. Кремлівська машина дезінформації використовує "фактчекінг" як лінію захисту від критики на свою адресу.

Видання АЕР, в матеріалі "Росія за допомогою підробного "фактчекінгу" намагається приховати свою роль у війні", наголошує, що російські пропагандисти пропонують хитрі контрнаративи, щоб зняти провину з Москви, використовуючи псевдофактчекінг як інструмент дезінформації.

Добре знайомі техніки російської пропаганди "під новими брендами"

Після початку повномасштабної війни Росії проти України Кремль використовував підроблений "фактчекінг", щоб відвернути увагу від воєнних злочинів російських сил та посіяти сумніви щодо природи справжніх фактів.

Директор Інноваційного інституту безпеки, злочинності та розвідки Кардіфського університету Мартін Іннес підкреслює, що елементи методики підробленого фактчекінгу російська машина дезінформації використовувала і раніше – до 2022 року, наприклад, після справи про отруєння російського розвідника Сергія Скрипаля нервово-паралітичним агентом "Новічок" у 2018 році. Але з лютого 2022 року, зауважує Іннес, цей метод став більш інституціалізованим.

"Війна з фейками" (War on Fakes) стала певною мірою брендом та каналом [інформації], тож це відзначило зміни. Технологія була присутня вже якийсь час, але тепер вона набула інституціалізованої організованої форми. І ця зміна відбулась із початком війни в Україні", – говорить Мартін Іннес.

На думку Іннеса, авторитарні держави, включно із Росією, мають "давню традицію використання методів перевірки фактів як частину пропагандистських зусиль".

Підроблений "фактчекінг" прокремлівських медіа може набути різних форматів, в тому числі і псевдодокументального. Ева Мейтленд наводить інший приклад – "документальний" фільм, який трансливався на російському державному телебаченні, про те, як начебто Україна створює фейки та фактчекінгові звіти.

Експертка говорить, що його метою було створити враження, нібито Україна має таку саме екосистему для поширення неправдивої інформації, як і Росія. За словами Мейтленд, російська дезінформація ставить перед собою задачу перенаситити інформаційний простір суперечливою інформацією, після чого читач вже не знатиме, що з цього правда, а що – ні.

Аудиторія в Росії та поза її межами

Головна аудиторія російського фейкового "фактчекінгу" – в Росії, але, як зауважують експерти, його автори зацікавлені і в міжнародній аудиторії, зважаючи на мови, на які перекладається подібний "фактчекінг".

"Звичайно, в першу чергу, це направлено на російську аудиторію, особливо тому, що оригінал був створений саме російською мовою. Ресурс War on Fakes почався з каналу в Telegram і він публікує переважно російською. Але в нього ще є англійська версія, є німецька мова, є французька, китайська, арабська тощо. Тобто вони націлені не тільки на російську, а й на ширшу аудиторію", – говорить Осадчук.

Крім мов, про які говорить Осадчук, War on Fakes трансливався також іспанською. Водночас більшість із не російськомовних каналів перестали активно підтримувати з літа 2022 року, коли їм не вдалось збільшити кількість підписників. Дописи ресурсу War on Fakes з каналу в Telegram та веб-сайту регулярно поширювали акаунти російських посадовців, включно з Міністерством оборони Росії та посольствами у всьому світі.

На думку Мартіна Іннеса, за допомогою фейкового "фактчекінгу" Росія бореться за тих, хто може підтримувати Росію чи симпатизує її погляду на світоустрій: "Росія конкурує саме за тих людей, хто прихильно ставляться до її світогляду та її нарративів, які можуть певною мірою довіряти її версії подій. І, звичайно, у світі є країни, в яких є приваблива для Росії аудиторія". Ця аудиторія, за словами експерта – ті, хто вже зацікавлені прислуховуватись до так званих "альтернативних медіа", а російський фейковий фактчекінг може бути способом звернутись до цих людей.

Спроба підірвати зусилля справжніх фактчекерів

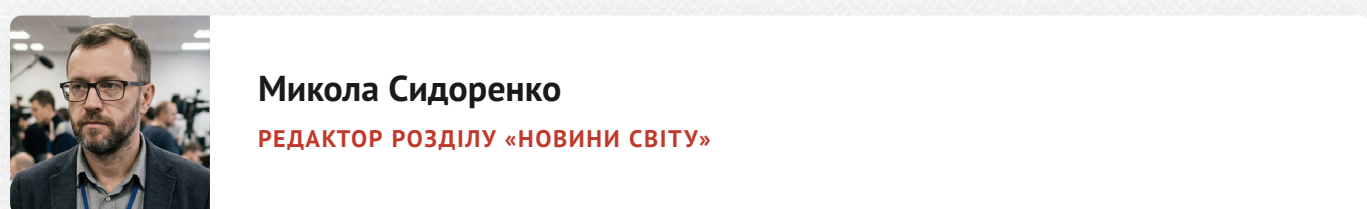
Окрім безпосередньо впливу на думку аудиторії та поширення дезінформації і пропаганди, у підробленого "фактчекінгу" є ще одна задача – підірвати довіру до справжніх фактчекерів та достовірних джерел інформації. Викрадення формату фактчекінгу російською машиною дезінформації – новий виклик для справжніх викривачів фейків.

"Росія робить свою версію "фактчекінгу", і це один із способів, якими вони намагаються підірвати фактчекінгові операції на Заході. [...] Є величезна кількість підробних скарг проти них [справжніх фактчекерів], які настільки блокують роботу, що не залишається часу на основну роботу", – говорить Мартін Іннес.

Аналітики зауважують, що подібні спроби засмітити інформаційний простір та дискредитувати справжніх фактчекерів спрямовані на ускладнення пошуку правди. Відповідно до дослідження американського інституту Пойнтера, ресурс "War on Fakes" публікує "стільки неправдивих тверджень, що вони інколи суперечать одне одному".

"[За допомогою підробленого "фактчекінгу"] намагаються підірвати основу цього інструменту як об'єктивної подачі інформації, яка проходить об'єктивну перевірку. Це шкодить багатьом медійникам і дослідникам у світі, робить їхню роботу важчою", – наголошує Роман Осадчук.

Теги: [ІДІЛ](#) [ИГИЛ](#) [Росія](#) [Россія](#) [Кремль](#) [російська пропаганда](#) [російська пропаганда](#) [Фейк](#)

Микола Сидоренко
РЕДАКТОР РОЗДІЛУ «НОВИНИ СВІТУ»

🕒 13 травня 2024 г., 12:15 🌐 Переглядів: 2268

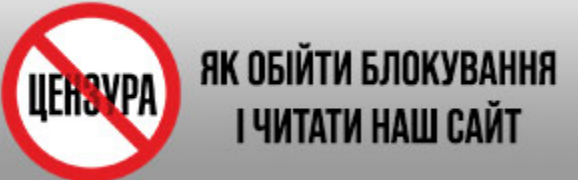
💬 Коментарі: 2

🖨 Роздрукувати [Надіслати товаришу](#)

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

Останні новини

- По дати | По переглядам | По коментарям
- 19:46 На Волині авто з'їхало в ставок: загинули двоє молодих чоловіків [👁](#)
 - 19:40 «Нецільова» земля та ігнорування судів: Нацполіція розслідує будівництво ЖК "Symbol" Кривоносова, який пов'язують зі Столаром [👁](#)
 - 19:37 На Рівненщині в ДТП загинув 20-річний мотоцикліст після зіткнення з легковиком [👁](#)
 - 19:31 Мільйони в рублях у Криму: у батьків скандального судді Дмитра Тішка знайшли таємні рахунки в банках РФ [👁](#)
 - 19:23 Жорстка відповідь за Київ: партизани «АТЕШ» анонсували удари по військових об'єктах Москви та області [👁](#)
- 🔔 Підпишіться на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
- 19:18 На війні загинув військовий з Миколаївщини Микола Шахрак під час бойового завдання [👁](#)
 - 19:13 Зеленський присвоїв статус «Містоправителі» Будапешту та ще трьом європейським містам
 - 19:07 Румунія та Болгарія створюють безпековий хаб у Чорному морі для контролю «тіньового флоту» РФ
 - 19:01 Мільярди в кишеню та паспорт Нідерландів: із РФ утік відомий IT-інвестор Олександр Галицький, якого звинувачують у допомозі ЗСУ
 - 18:58 ЦПД спростував фейк про закон щодо відключення мобільного зв'язку під час тривоги [👁](#)
 - 18:52 У Молдові закликали вислати російського посла Озерова після заяв про «утіски» в Придністров'ї
 - 18:46 ВАКС відмовив захисту Барбула та Сінгаєвського у відводі судді у справі «Спецтехноекспорту» [👁](#)
 - 18:43 Єврокомісія назвала умову для призначення спецпосланця ЄС щодо миру в Україні
 - 18:41 США попередньо погодили виробництво ракет Patriot у Польщі, – RUF24
 - 18:37 Reuters: Росія у 12 разів збільшила потужності для GPS-диверсій у Калінінграді, під загрозою пів Європи
 - 18:33 Король Чарльз уникає зустрічей із принцом Ендрю навіть у сусідніх маєтках – The Times
 - 18:30 МЗС Латвії: Масовані удари РФ не змінюють хід війни, а Кремль лише доводить свою слабкість
 - 18:25 Le Monde: Розвідка фіксує підготовку РФ до масованих ударів за тиждень до їхнього початку [👁](#)
 - 18:20 Ціна азартних ігор: як мешканка Хмельниччини «влетіла» на 4,8 мільйона гривень штрафу за рекламу і програла суд
 - 18:14 «Золотий парашут» для ОАСКУ: як ВРП успіхом рятує суддю Добрівську від справедливого звільнення
 - 18:09 Сибіга обговорить з міністрами ЄС концепцію «аеропортного перемир'я»
 - 18:05 На фоні російських погроз: У Берліні почалися закриті переговори України та ЄС, - Politico

Теги новин

COVID-19 агресія Росії Атака **Війна**

Война ВСУ Вторжение

Дональд Трамп Донбас ДТП Зеленский ЗСУ Киев коронавірус Корупція

Напад Росії на Україну Нападение

Россия на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Россия

Россия СБУ США Украина

Україна ЧП Епідемія коронавіруса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

Так, повністю зможе

Частково зможе, але не відразу

Ні, не зможе

Це залежить від дій інших сторін

Важко відповісти

[Голосувати](#)

Показати результати опитування

Показати всі опитування на сайті

Головна	Новини	Конфлікти	Позиція	Думка	Події	Війна
Про нас	Рейдерство	Політика	Коментарі	Політика	Відео	Блоги
Статті	Корупція	Корпоративні конфлікти	Різне	Економіка		
Архів	Економіка	Кримінал				
Закони	Новини світу					
Контакти						